

HÖGSTA DOMSTOLENS DOM

meddelad i Stockholm den 4 april 2013

Mål nr

T 881-12

KLAGANDE

Foyen Advokatfirma Kommanditbolag

Ombud: Advokat AM

MOTPART

HSB Engineering Insurance Ltd

Ombud: Advokat RA

SAKEN

Fordran på grund av försäkringsavtal

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Svea hovrätts dom 2012-01-25 i mål T 9495-10

_____

DOMSLUT

Högsta domstolen fastställer hovrättens domslut med den justeringen att Foyen Advokatfirma Kommanditbolags eventuella rätt till försäkringsersättning är preskriberad.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

Foyen Advokatfirma Kommanditbolag har yrkat att Högsta domstolen ska fastställa att dess rätt till försäkringsersättning av HSB Engineering Insurance Ltd inte är preskriberad eller prekluderad.

HSB Engineering Insurance Ltd har motsatt sig att hovrättens dom ändras.

DOMSKÄL

Bakgrund och frågan i Högsta domstolen

1. Foyen Advokatfirma Kommanditbolag (Foyen) var under tiden september 2007 till november 2009 ombud för BWE Bauwerkserhaltung AG (BWE) i en tvist mellan BWE och en kommun. Tvisten hade sin grund i en byggentreprenad, för vilken BWE hade tecknat en projektförsäkring hos HSB Engineering Insurance Ltd (HSB). I försäkringen ingick ett rättsskyddsmoment. Den 10 juni 2009 anmälde Foyen till HSB att BWE önskade ta rättsskyddsförsäkringen i anspråk för kostnader i anledning av tvisten. HSB avböjde att reglera skadan med hänvisning till att anspråket hade framställts för sent och att rätten till ersättning därför var preskriberad.

2. I försäkringens rättsskyddsmoment punkt 10.13 anges under rubriken ”Preskription” att den som har fordran på grund av försäkringen förlorar sin

rätt om han inte framställer sitt anspråk till försäkringsbolaget inom ett år från det han ”fått kännedom om sin fordran”.

3. Foyen har som ombud för BWE en självständig rätt mot HSB, en direktkravs rätt (se NJA 2000 s. 48). Frågan i målet är om Foyens rätt till försäkringsersättning har gått förlorad genom preskription.

Parternas inställning

4. Foyens inställning är att fristen enligt rättsskyddsmomentets punkt 10.13 börjar löpa när tvisten mellan försäkringstagaren och dennes motpart har avslutats eller när ombudets uppdrag på annat sätt avslutats och ombudet slutfakturerat försäkringstagaren. HSB hävdar å sin sida att fristen börjar löpa när tvisten uppkom eller i vart fall när ombudet anlätades. I sista hand gör HSB gällande att fristen börjar löpa när försäkringstagaren fick den första fakturan från ombudet.

Högsta domstolens bedömning

5. Försäkringsvillkoret i rättsskyddsmomentets punkt 10.13 knyter an till den tvingande regleringen i 8 kap. 20 § andra stycket försäkringsavtalslagen (2005:104), enligt vilken det i ett avtal om företagsförsäkring får föreskrivas att den som gör gällande anspråk på försäkringsersättning måste anmäla detta inom viss tid. Denna tid får inte vara kortare än sex månader från det att han fått kännedom om sin fordran.

6. Vid tolkningen av ett försäkringsvillkor ska hänsyn tas till – utöver ordalydelsen – sådant som villkorets syfte, försäkringens och kundkretsens art, traditioner i fråga om formulering, anslutning till lagens uttryckssätt och gängse praxis. Det ska också bedömas vad som sakligt sett är en förnuftig och rimlig reglering. Först om något resultat inte kan uppnås med hjälp av sådana

kriterier, finns det anledning att falla tillbaka på andra, mera generella tolkningsprinciper. (Se NJA 2001 s. 750 och NJA 2006 s. 53.)

7. Syftet med det i målet aktuella avtalsvillkoret får antas överensstämma med det som ligger bakom bestämmelsen i 8 kap. 20 § andra stycket försäkringsavtalslagen, nämligen att förhindra att frågan om försäkringsgivarens betalningsskyldighet ska hållas svävande alltför länge. Samtidigt har man velat skydda den försäkrade mot alltför stränga krav på aktivitet. (Se bl.a. Bertil Bengtsson, Försäkringsavtalsrätt, 2 uppl., 2010, s. 377.)

8. Det saknas vägledande avgöranden rörande den närmare innebörden av uttrycket ”fått kännedom om sin fordran” i 8 kap. 20 § andra stycket försäkringsavtalslagen. De rättsfall som gäller tolkningen av den treåriga preskriptionsregeln i 7 kap. 4 §, som har en annan utformning, ger ingen vägledning för tolkningen av det nu aktuella uttrycket.

9. Uttrycket ”fått kännedom om sin fordran” måste ges olika innehåll beroende på vad slags försäkring det är fråga om. I detta fall gäller det en rättsskyddsförsäkring. Enligt villkoren har försäkringsgivaren åtagit sig att betala nödvändiga och skäligen ombuds- och rättegångskostnader som försäkringstagaren inte kan få betalda av staten eller motpart. För att försäkringen ska gälla krävs att försäkringstagaren har anlitat ett ombud som handlägger tvisten (punkt 6.1 i rättsskyddsmomentet). Det kan tilläggas att försäkringstagaren bör rådgöra med försäkringsbolaget före valet av ombud (punkt 8).

10. En förutsättning för försäkringsskyddet är alltså att BWE anlitate ett ombud i saken. Någon fordran på grund av försäkringen kan därmed inte anses ha uppkommit redan när tvisten uppstod. Däremot fick BWE en fordran mot HSB avseende sina ombudskostnader när bolaget i september 2007 anlitate Foyen som ombud. BWE fick därigenom ”kännedom om sin fordran” i den

mening som avses i den aktuella preskriptionsbestämmelsen. När Foyen i juni 2009 anmälde att man önskade ta rättsskyddsförsäkringen i anspråk hade ettårsfristen följaktligen redan löpt ut. Foyens rätt till ersättning ur rättsskyddsförsäkringen har därmed gått förlorad genom preskription.

11. Hovrättens domslut ska alltså fastställas, dock med den justeringen att – i enlighet med hur tingsrätten har formulerat sitt domslut – Foyens eventuella rätt till försäkringsersättning är preskriberad.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Gudmund Toijer, Lena Moore (referent), Agneta Bäcklund, Martin Borgeke och Lars Edlund
Föredragande justitiesekreterare: Helena Tjörnstrand